

פרק ד'

- פסוק א' - שמעו את הדבר הזה נשי השרים שבשומרון, (הנביא מכנה אותן בתואר פרות הבשן, לפי שהיו מתענגות ומשמיינות כדרך הפרות שרועות בבשן שמשמיינות מרוב המרעה הטוב שיש שם), שעושקות את הדלים, ושוברות את האביונים, הנביא מסביר שאמנם הן עצמן אינן עושות זאת בעצמן, אלא שאומרות לבעליהן הביאו לנו יין ונשתה, ולבעליהן אין כסף בשביל לקנות היין, והם הולכים ועושקים את הדלים שאין להם כח לעמוד כנגדם, וכשמנסים להתקומם כנגדם שוברים אותם ע"י מלקות ויסורים, ומכיון שהדבר בא בגרמת הנשים מייחס את העושק לנשים.
- פסוק ב' - ד' נשבע בקדושתו (וי"א במעון קדשו הוא השמים רד"ק), יגיעו ימים שיבא אויב ויקח אתכן באניות קטנות שנקראות צינה, לפי שהן עשויות בצורת מגן ששמו צינה, אניות אלו מיועדות להוליך בהן שפחות ולא נשים מכובדות, ואת הבנים והבנות שנקראו אחריתו של האדם יובילו באניות שעשויות לדוג בהן דגים, ונקראות סירות לפי שעשויות בצורת סיר.
- פסוק ג' - כאשר תברחנה להציל את נפשן תצאנה בפרצות שיש בחומה, וכל אחת תברח דרך פירצה העומדת נגדה ולא תצטרכנה לחפש פירצה לברוח דרכה, לפי שתהיינה הרבה פרצות בחומה ע"י האויב, ותשלכנה מעצמן את הגאווה שלהן (ההרמונה).
- פסוק ד' - הרגילות היא שאומרים לבן בליעל עשה כרצונך, אך בסוף תראה מה שיקרה לך, כך אומר הנביא לעם ישראל בואו לבית אל ותחטאו שם בזה שתקריבו לעגל, ובואו אל הגלגל לזבוח לע"ז, הנביא קורא לחטא של ההקרבה בגלגל "הרבו לפשוע" הטעם: לפי שבעבר היה בגלגל המשכן, בכל בקר הביאו לשם את זבחיכם, ובסוף שלש שנים הביאו לשם מעשרותיכם, כדרך שאמרה התורה להביא המעשר לירושלים.
- פסוק ה' - הקטירו לחמי תודה וגם את החמץ, יש כאן שני דברים נגד התורה. א) לחמי תודה אין מקריבים. ב) חמץ אף פעם לא מקריבים. הקריזו ברבים להביא שם קרבנות נדבה, כי כך "אתם" בני ישראל אוהבים, אבל "אני" איני אוהב דברים אלו, ולבסוף תראו מה שיקרה לכם.
- פסוק ו' - ומכיון שהחסרתם ממזבחי ומעירי קרבנות ומעשרות, שילמתי לכם מדה כנגד מדה, שיחסר לכם לחם ובשר בכל עריכם, הנביא קורא לחוסר בשר נקיון שיניים, לפי שהבשר נכנס בין השיניים וכשאין בשר לאכול השיניים נשארות נקיות, ואעפ"כ לא למדתם מזה מוסר ולא שבתם אלי. (עדי).
- פסוק ז' - עוד עשיתי לכם, מנעתי מכם גשם כשהיה עוד שלשה חדשים לפני הקציר שאז יש צורך רב בגשם, וכדי שלא יאמרו שקרה מקרה שהשנה איננה גשומה, לכן הורדתי על עיר אחת ובעיר אחרת הסמוכה לה לא ירד גשם, ואפילו באותה עיר, על שדה אחת ירד גשם ועל שדה סמוכה לא ירד גשם ונשארה יבשה, כדי שידעו שהכל בהשגחה פרטית.
- פסוק ח' - אנשים משתים או שלש עיירות שלא ירד שם גשם הלכו אל עיר שירד גשם לשתות מים, אך היה שם מעט מים לא כדי הצורך ולכן המים לא הרוו אותם, ובכל זאת לא למדתם מוסר ולא

שבתם אלי.

- פסוק ט' - עונש נוסף, הכיתי אתכם בשדפון, היינו שהשבלים נשארו ריקים בלי זרע בגלל רוח שהכתי בהם, השבלים גם נהיו במראה ירוק מחמת היובש, אתם עסקתם להרבות את הגינות שלכם, ואת כרמי הענבים שלכם, ואת התאנים, ואת הזיתים, אבל לא נהיתם מהם, כי הגזם (סוג של ארבה) אכל את הפירות, ובכל זאת לא למדתם מוסר ולא שבתם אלי.
- פסוק י' - עונש נוסף, שילחתי בכם דבר (מגיפה) כמו ששילחתי עליכם במדבר כשיצאתם ממצרים, האויב הרג את בחוריכם שרכבו על סוסים, ואת הסוסים לקחו לעצמם, והיה ריח רע של גופות ההרוגים עד שהריחו באפם ריח רע, ובכל זאת לא למדתם מוסר ולא שבתם אלי.
- פסוק י"א - עונש נוסף, חלק מהערים שלכם נהפכו כמו שקרה לסדום ועמורה, ואלו שנשארו היו שחורים כמו המקל שהופכים אתו את המאכל בתוך התנור (שמו אוד) שנשרף מסביב, ובכל זאת לא למדתם מוסר ולא שבתם אלי.
- פסוק י"ב - בגלל שלא שבתם אלי אביא עליכם עוד פורענות, ובגלל שאתם שומעים מפי הנביאים מה שאני רוצה לעשות לכם, לכן תכינו את עצמכם לשוב אל ד'.
- פסוק י"ג - ד' יוצר את ההרים, ובורא את הרוח, ומפרט לאדם לאחר מותו כל מה שעשה, ואפילו מה שדיבר, לצדיקים הוא מאיר ולרשעים הוא מחשיך (עיפה), ומשפיל את הגאותנים (ממשיל אותם למקומות גבוהים), שמו ד' אלקי הצבקות, לפי שהוא אדון על כל הצבאות שלמעלה ושלמטה, ומכיון שכל אלו באפשרותו מי יוכל להנצל ממנו.

<p>תשמעו את הדבר שאני מדבר, נשי השרים שבהר שומרון, הנביא מכנה אותן "פרות הבשן", כי מתענגות ומשמיות, כמו הפרות שרועות בבשן שיש שם מרעה טוב, וע"י כן הפרות משמיות, הן גוזלות את העניים, והן שוברות את העניים, הנביא מסביר שאינן עושות</p>	<p>(א) שִׁמְעוּ הַדְּבַר הַזֶּה פְּרוֹת הַבֶּשֶׁן אֲשֶׁר בְּהַר שׁוֹמְרוֹן הַעֲשִׂקוֹת דְּלִים הֵרָצוֹת אֲבִיוֹנִים הָאֵמֶרֶת לְאֵדֵי נִיהֵם הַבִּיאָה וְנִשְׁתָּה:</p>
---	---

זאת בעצמן, אלא אומרות
לבעליהן, תביאו לנו יין
לשתות, לבעלים אין כסף, אז
הם הולכים לגזול מהעניים
שהם חלושי כח, וכשהעניים
מתקוממים נגדם, הם מכים
אותם ושוברים אותם.

נשבע ד' בקדושתו, (להרד"ק,
במעון קדשו הוא השמים),
שיבואו עליכם זמנים,

שהאויבים יקחו אתכם באניות
קטנות, שדומים בצורתם למגן
שקרוי צינה, אניות אלו
מיועדות לשפחות, לא לנשים
מכובדות,

ואת הבנים שלכם שאתם
משאירים אחרי מותכם בעולם,
יקח האויב, באניות שעשויות
לדוג בהם דגים, נקראות
סירות, כי הם עשויים
בצורת סיר.

(ב) נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְיָ וְדָ

בְּקִדְשׁוֹ

כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם

וְנִשְׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת

וְאַחֲרֵיתְכֶן בְּסִירוֹת דוּגָה:

(ג) וּפְרָצִים תִּצְאֶנָּה אִשָּׁה

נִגְדָה וְהִשְׁלַכְתֶּנָּה הַהַרְמוּנָה

נְאֻם יְיָ וְדָ:

(ד) ב' או בית אל ופִּשְׁעוֹ

הַגִּלְגָּל הֲרָבוּ לְפָשַׁעַ

וְהִבִּיאוּ לִבְקָר זְבַחֵיכֶם

לְשֵׁלֶשֶׁת יָמִים מֵעֶשֶׂר תִּיכֶם:

(ה) וְקָטַר מִחֶמֶץ תוֹדָה

וְקָרְאוּ נְדָבוֹת הַשְּׁמִיעוּ כִּי

כֹּן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם

אֲדֹנָי יְיָ וְדָ:

(ו) וְגַם אֲנִי נִתְתִּי לְכֶם

נְקִיּוֹן שָׁנִים בְּכָל עָרֵיכֶם
וְחָסֵר לֶחֶם בְּכָל לְ
מְקוֹמֵי תֵיכֶם וְלֹא שַׁבָּתָם
עַדִּי נֹאֵם יְדֹד:

(ז) וְגַם אֲנִי כִּי מִנְעַתִּי
מִכֶּם אֶת הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים לְקִצִּיר וְהַמְטַרְתִּי עַל
עֵיר אַחַת וְעַל עֵיר אַחַת
לֹא אֶמְטִיר חֲלָקָה אַחַת
תִּמְטֵר וְחֲלָקָה אֲשֶׁר לֹא
תִמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ:

(ח) וְנָעוּ שְׁתֵּי שְׁלֹשׁ עָרִים
אֶל עֵיר אַחַת לְשָׁתוֹת מִיָּם
וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא שַׁבָּתָם
עַדִּי נֹאֵם יְדֹד: